

Opcat-inspektion av Kriminalvården, häktet Sollentuna, den 6 och 7 mars 2024

Inledning och inspektionens syfte

På uppdrag av JO Katarina Pålsson genomförde seniora rådgivaren Gunilla Bergerén den 6 och 7 mars 2024 en oanmäld inspektion av Kriminalvården, häktet Sollentuna. Vid inspektionen deltog även byråchefen Anna Flodin, juristen Johanna Fransson, rättsakkunniga Johanna Bardon och den medicinske experten Ingemar Engström.

Inspektionen är en del av JO:s verksamhet för att förebygga och identifiera samt analysera faktorer liksom förhållanden som kan innebära risker för tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av frihetsberövade personer, den s.k. Opcat-verksamheten. Opcat står för Optional Protocol to the Convention against Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, dvs. det fakultativa protokollet till FN:s antitortyrkonvention. Länder som anslutit sig till protokollet har förbundit sig att inrätta ett nationellt besöksorgan som regelbundet besöker platser där personer kan hållas frihetsberövade. I Sverige fullgör JO uppdraget.

JO har återkommande granskat Kriminalvårdens hantering av överbeläggning och de konsekvenser som förhållandena kan få för de frihetsberövade. Beläggningssituationen är för närvarande ytterst ansträngd och förväntas vara det en tid framöver. Med anledning av situationen tillskapar myndigheten s.k. beredskapsplatser och planerar för dubbelbeläggning av celler i större omfattning än tidigare. JO Katarina Pålsson har därför beslutat att Opcat-verksamheten inom hennes ansvarsområde under år 2024 särskilt ska inriktas på att undersöka vilka följder och risker dubbelbeläggning i häkte och anstalt kan medföra för de frihetsberövade. En inspektionsserie med detta tema genomförs under året. De viktigaste iakttagelserna och samlade uppgifterna kommer tillsammans med JO:s rekommendationer senare att sammanställas i en eller flera rapporter.

Inspektionens genomförande

Inspektionen inleddes med att ställföreträdande häkteschefen AA, kriminalvårdsinspektören BB och klienthandläggaren CC kortfattat presenterade verksamheten och redogjorde för den aktuella beläggnings-situationen. Därefter förevisades delar av häktets lokaler, bl.a. en gemensamhetsavdelning och två restriktionsavdelningar med platser för dubbelbeläggning. Delar av lokalerna fotograferades och det togs mått i ett antal celler. JO:s medarbetare gjorde en översiktlig granskning av bl.a. beslut om placering i bostadsrum med annan intagen, incidentrapporter kopplade till dubbelbeläggning samt riktlinjer och rutiner avseende över- och dubbelbeläggning. Vid inspektionen samtalande JO:s medarbetare med 23 intagna, varav 22 delade cell. Flera av dem hade under sin häktestid delat cell med mer än en medintagen. Det hölls också samtal med tolv anställda.

Enligt Kriminalvårdens årliga platsbeslut ska häktet Sollentuna från och med den 1 januari 2024 ha totalt 274 ordinarie platser (KV 2024-213). Av dessa utgör 25 beredskapsplatser, varav 16 gemensamhetsplatser och 9 restriktionsplatser. I det totala antalet platser ingår även 13 tillfälligt öppnade platser i arresten. Under inspektionen lämnade häktesledningen olika uppgifter avseende antalet platser och platstyper. Enligt en skriftlig sammanställning som JO:s medarbetare fick del av den 14 mars 2024 hade häktet vid den tidpunkten 293 ordinarie platser. Antalet beredskapsplatser och fördelningen mellan gemensamhets- och restriktionsplatser samt antalet tillfälliga platser i arresten var desamma som i platsbeslutet. Därutöver hade det tillkommit ett antal s.k. överbeläggningsplatser, bl.a. 19 dubbelbeläggningsplatser på häktets restriktionsavdelningar. Under inspektionsdagarna var totalt 306 personer intagna i häktet. Med hänsyn till den inhämtade uppgiften om antalet ordinarie platser uppgick beläggningsgraden därmed till ca 104 procent vid besöket.

Inspektionen avslutades med en genomgång där företrädare för häktet fick möjlighet att kommentera de centrala iakttagelser som JO:s medarbetare hade gjort vid inspektionen och att besvara frågor om en del uppgifter som då hade kommit fram. Vid denna genomgång deltog häkteschefen DD, tillförordnade häkteschefen EE samt kriminalvårdsinspektörerna FF, GG, HH, JJ, KK, LL, MM, BB, NN, OO och PP.

Protokollföreläsare vid inspektionen var Johanna Bardon.

Protokollet har justerats den 6 maj 2024 av seniora rådgivaren Gunilla Bergerén.

Jag har tagit del av protokollet och kommer efter ytterligare inspektioner inom ramen för det aktuella temat att lämna mina rekommendationer.

2024-05-06

Katarina Pålsson

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.